

Antsla valla arengukava 2019-2030 lisa

Toimekeskkonna ülevaade

Eelnõu

2018

Sisukord

1. TOIMEKESKKONNA ÜLEVAADE	3
1.1. ELUKESKKOND	3
1.1.1. Looduskeskkond	3
1.1.2. Avalik ruum	4
1.1.3. Vesi- ja kanalisatsioon	5
1.1.4. Energiamajandus	5
1.1.5. Teed ja tänavavalgustus	6
1.1.6. Jäätmemajandus ja keskkond	6
1.1.7. Ühistransport	8
1.1.8. Riigi- ja erateenused	8
2.1. AVALIKUD TEENUSED	9
2.1.1. Alusharidus	9
2.1.2. Üldharidus	10
2.1.3. Huviharidus- ja tegevus	12
2.1.4. Noorsootöö	12
2.1.5. Kultuur, sport, vaba aeg ja kodanikuliikumine	13
2.1.6. Sotsiaahoolekanne ja tervishoid	15
3.2. ETTEVÕTLUS JA TURISM	17
3.2.1. Ettevõtlus ja hõive	17
2.2.2. Turism	19
KULTUURIMÄLESTISED ANTSLA VALLAS LISA 1	20

1. TOIMEKESKKONNA ÜLEVAADE

1.1. ELUKESKKOND

1.1.1. Looduskeskkond

Antsla valla looduskeskkond on mitmekesine. Maastikke ilmestavad eriilmelised loodus- ja kultuurmaastikud. Viimaseid on enam valla kesk- ja põhjaosas.

Valla kõlvikuline jaotus on järgmine. Enim on metsamaad, 17 978 ha ehk 44% valla territooriumist. Haritavat maad on 14 322 ha (35%) ja looduslikku rohumaad 3 799 ha (9%) valla pindalast. Ülejäänud 4 520 ha (12%) moodustavad muu maa ja õuemaad.

Valla põhjaosa paikneb Otepää kõrgustiku lõunanõlval, mis Löödla järve kohal läheb sujuvalt üle edela-kirde suunaliselt kulgevaks Karula kõrgustikuks. Valla kirdeosa läbib maaliline Urvaste ürgorg, milles asuvad neli järve: Löödla, Uhtjärv, Punde ja Restu-Madissõ järv. Ürgorust põhja poole jäävad alad on valla kõrgem osa.

Karula kõrgustikul eristuv Kaika kuplistik on Eesti kõige iseloomulik kuppelmaastik. Kuplite ala ümbritseb väikekünklik pinnamood, kus lisaks mõhnadele leidub ka moreenkünkaid. Sellest piirkonnast edelas ja läänes on levinud väga erineva kuju ja suurusega künkad ning künnised, mille vahel on arvukalt järvenõgusid. Karula kõrgustikust lõuna ja kagu suunas madaldub maastik Hargla nõkku. Karula kõrgustiku keskosa looduse ning siinse pärandkultuurmaastiku säilitamiseks asutati 1993. aastal rahvuspark, mis on Eesti väikseim, pindalaga 12 300 ha. Sellest 5 125 ha jääb Antsla valla territooriumile. Vahelduva ja mitmekesise reljeefiga maastik on hea eeldus järvede rohkusele: Mähkli, Suur- ja Väike Saarjärv, Ähijärv (174 ha) ja Suur Pehmejärv (40 ha).

Lisaks looduslikele veekogudele on vallas mitmed kalakasvatamise eesmärgil rajatud paisjärved ning tiigid. Kaika lähedalt saab alguse valla suurim vooluveekogu Mustjõgi, mis suubub Koiva jõkke. Väiksematest jõgedest on vallas veel Visela, Antsla ja Ärnu jõgi. Teised vallas paiknevad vooluveekogud on ojad.

Atraktiivne ja mitmekesine looduskeskkond muudab territooriumi meeldivaks elu- ja puhkepaigaks. Piirkonna suurimaks väärtuseks on inimese ja looduse tasakaal. Antsla piirkonnas on see valdavalt alles, mis üleilmse suureneva keskkonnareostuse ja urbaniseerumise taustal on suur väärtus. Väärtus, mille saab valla arengu heaks rakendada.

Loodusvaradest leidub vallas turvast (Kungjärve, Ess-soo). Kui esimese osas on tehtud uuringuid sealsete varade kasutuselevõtuks, siis Ess-soo on kohaliku tähtsusega kaitseala. Lisaks leidub vallas kruusa ja liiva, enam just põhjaosas, kus väiksemahuliselt on toimunud ka varade kaevandamist. Kruusa ja liiva leidub ka Karula rahvuspargi aladel, kuid seal on majandustegevus keelatud.

1.1.2. Avalik ruum

Antsla vald on valdavalt hajaasustuspiirkond. Sellises keskkonnas on vähe nn avalikku ruumi. Ruumi, mis on kõigile inimestele igal ajahetkel ligipääsetav ning avatud erinevateks tegevusteks. Avalik ruum on oluline inimestevahelise suhtluse keskkond ning aitab kaasa kogukonnatunde tekkimisele ja olemasolule. Enim on avalikku ruumi mõistele vastavat keskkonda Antsla linnas: spordi- ja mänguväljakud, platsid, pargid, tänavad ja turg. Teised tiheasustusalad vallas on: Kobela, Vana-Antsla, Uue-Antsla, Kuldre ja Tsooru.

Antsla linnas on parke ning haljasalasid kokku umbes 6 hektarit ning vallale kuuluvat metsa 11 ha.

Mujal valla territooriumil kuuluvad vallale muinsuskaitse- ja kohaliku kaitse alune Tsooru park (5,9 ha), Lepistu park (1,7 ha), Kobela park (0,6 ha) ja Uue-Antsla park (6,7 ha). Antsla, Kraavi ja Kaika kalmistute kogupindala on 6 ha. EELK Urvaste kogudusele kuuluv Urvaste kalmistu 6 ha.

Valla territooriumil on mitmeid järvi, mis on suvehooajal aktiivselt kasutatavad ujumiskohtadena: Suur Boosejärv Kobela alevikus, Ülemine järv Vana-Antslas ning Uhtjärv. Ülemine järv ja Nässmetsa piirnevad ja/või asuvad tiheasustusalal, saades sellest tulenevalt keskmisest suurema reostuskoormuse osaliseks. Linnas asuv kunagi populaarne ujumiskoht Nässmetsa on heintaimede tugeva kasvu tagajärjel muutunud ujumiseks mittesobivaks. Pärast Vana-Antsla Ülemise järve kaldale ujumissilla rajamist ning kaldaala korrastamist on ujumiskoha kasutus märgatavalt suurenenud. Populaarseks ujumis- ja lühipuhkuse veetmise kohaks on Ähijärv ning selle ümbrus.

Antsla vallas on 114 kaitstavat kultuurimälestist, loodusobjekti ning huviväärsust (lisa 1). Väljapaistvamad ja omapärasemad on Urvaste kirik ja Vana-Antsla mõisakompleks. Kiriku hoonet peetakse vanimaks Võrumaal. Urvaste kirik on gooti stiilis basiilika näide ja on sellise maakirikuna ainulaadne Eestis. Esimesed teated kirikust pärinevad aastast 1413. Vana-Antsla mõisakompleks on ajalooliselt piirkonnale väga oluline, kuid praegu hooldamata ning lagunemas. Loodusobjektidest on tuntum ja enam külastatav Tamme-Lauri tamm, mille juurde rajati EV 100 sünnipäeva raames tammeallee ning väike tammik.

Valla ruumiline areng sätestatakse täpsemalt valla üldplaneeringuga. Selles lepatakse kokku, kus ja millise otstarbega saavad olema erinevad ruumiosad Antsla vallas. Ühinenud valla üldplaneeringu koostamisega on alustatud ning see peaks valmima 2021. aastal. Kuni selle valmimise ja vastuvõtmiseni lähtutakse kehtivatest Antsla ja Urvaste üldplaneeringutest.

1.1.3. Vesi- ja kanalisatsioon

Antsla vallas tegeleb vee-ettevõtlusega AS Võru Vesi. Alates 2016. aasta lõpust kuulub Antsla valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni (ÜVK) taristu AS-ile Võru Vesi.

Vallas olevate ÜVK süsteemide toimimise eest vastutab AS Võru Vesi, mille üheks omanikuks on ka Antsla Vallavalitsus. Aastal 2016 kehtestati vallavolikogu poolt Antsla valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava (edaspidi kava) aastateks 2016-2028, millega sätestati olulisemad arengusuunad endise Antsla valla osas. Endise Urvaste valla vastav kava on koostatud 2010. aastal.

Haldusreformi järgselt on alustatud uue kava koostamisega, eesmärgiga kirjeldada olukorda uues vallas tervikuna ning sellest tulenevalt kokku leppida tegevuskava ja olulisemad investeeringud vee ja kanalisatsiooni valdkonnas.

Lisaks Antsla linnale on toimiv ühisveevärk ja kanalisatsioon Kobela ja Vana-Antsla alevikes ning Kuldre, Uue-Antsla, Pihleni, Vaabina, Visela, Tsooru ja Kraavi külades. Urvaste külas olevat ühisveevärki ja kanalisatsiooni haldab Urvaste Kool.

Olulisemad investeeringud ja muud tegevused vee- ja kanalisatsiooni valdkonnas, viiakse ellu vastavalt kehtivale ÜVK arendamise kavale aastateks 2016- 2028.

Alates aastast 2013 on hajaasustuse programmi kaudu saanud investeeringutoetust 65 valla majapidamist. Tegevuste käigus on enamasti investeeritud eramajapidamiste vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitamisse.

1.1.4. Energiamaajandus

Valla allasutuste soojamajanduses on kasutusel erinevad küteliigid. Lusti Lasteaeda, Tsooru Rahvamaja ning vallamaja köetakse õlikateldega. Antsla Gümnaasium, Antsla Kultuuri- ja Spordikeskus (Antsla KSK) ning MTÜ Antsla Tervisekeskus saavad sooja 2012. aastal renoveeritud gümnaasiumi katlamajast, mis töötab hakkepuidul. Kuldre kooli köetakse hakkepuiduga ning Urvaste vallamaja lokaalse pelletikatlaga.

Energiatõhusamaks on rekonstrueeritud Lusti Lasteaia hooneosa, Antsla gümnaasiumi B – korpus ja Kuldre kool. Erinevaid taastuenergia lahendusi (päikesepaneelid ja maaküte) vallale kuuluvates hoonetes kasutusse võetud ei ole.

Aastal 2019 laiendatakse Antsla linnas kaugküttepiirkonda. Uue soojatrassi rajamise järgselt hakkavad Antsla gümnaasiumi katlamajas toodetavat soojusenergiat tarbima vallamaja, postkontori hoone, Antsla Tarbijate Ühistu hoone aadressil Jaani 4, ehitatav perearstikeskus ning hooned aadressil Haigla 1 ja Tamme 2.

Elektriautode laadimispunkt on Eesti elektromobiilsuse programmi (ELMO) toel välja ehitatud Antsla linnas Olerexi tanklas.

Vallas asuvad korterelamud on enamasti renoveerimata ning nende energiatõhusus madal.

1.1.5. Teed ja tänavavalgustus

Antsla valda ei läbi ükski riigi põhimaantee. Tugimaanteedest läbib valda maantee nr 69 Võru - Kuigatsi – Tõrva ja selle kõrvalharu maantee nr 70 Vaabina – Antsla.

Kõik teised riigiteed on nn kõrvalmaanteed (Antsla – Kanepi, Vana-Antsla – Lüllemäe, Laatre – Antsla, Antsla – Säanna, Antsla – Haabsaare, Sillaotsa – Restu, Pihleni – Kassi, Kuldre – Tagula, Puurina-Lüllemäe-Litsmetsa jt). Riigiteede kogupikkus on 219 km.

Kohalikke teid, mis kuuluvad vallale või mille osas on vald sõlminud eraomanikega avaliku kasutuse lepingud, on vallas kokku 219 km, neist kõvakattega 7,6 km. Tänavate kogupikkus vallas on 27 km, sh mustkattega 14,5 km.

Kohalike teede hooldus- ja remonttööd tellitakse eraettevõtelt.

Antsla-Kobela kergliiklustee (3,5 km), mis on täies ulatuses valgustatud, valmis 2016. a sügisel ning sai koheselt aktiivselt kasutatavaks. Tee valmimine parandas liiklustravalisust ning aitas kaasa terviseedendamisele. Lühemad kergliiklustee lõigud on veel Kuldre külas (400 m) ja Urvastes (200 m)

Vallale kuuluvate teede korrashoid ja investeeringud kinnitatakse valla teehoiukavaga, mis koostatakse kolmeks aastaks ning vaadatakse üle igal aastal.

Tänavavalgustus on välja ehitatud Antsla linnas, Kobela ja Vana-Antsla alevikes ning suuremates küldes: Tsooru, Lusti, Kuldre, Urvaste, Vaabina ja Uue-Antsla. Lähiaastatel täiendavate lõikude rajamist ette ei nähta, ent vajalik on olemasolevate valgustite asendamine energiasäästlikumate vastu.

1.1.6. Jäätmemajandus ja keskkond

Alates 2015. aastast toimib endise Antsla valla osas korraldatud jäätmevedu.

Segaolmejäätmete äravedu peab toimuma tiheasustusosal (Antsla, Vana-Antsla, Kobela) vähemalt 1 kord 4 nädala jooksul ja hajaasustuses vähemalt 1 kord 12 nädala jooksul. Endise Urvaste valla osas pole jäätmevaldajatel kohustust sõlmida lepingut korraldatud jäätmeveoga. Kohustus tekib pärast uue korraldatud jäätmeveo lepingu jõustumist 2019. a märtsis.

Jäätmete liigiti kogumise soodustamiseks on valla territooriumile paigaldatud avalikud pakendikonteinerid:

Ähijärve küla	Külastuskeskuse juures	Suuremäe
Haabsaare küla	Kortermajade juures	Biopuhasti tee
Haabsaare küla	Kortermajade juures	Biopuhasti tee
Uue-Antsla küla	Maja nr 1	Pargiääre
Uue-Antsla küla	Maja nr 3	Vahtramäe
Uue-Antsla küla	Edasi	Puurkaevu
Urvaste küla	Seltsimaja juures	Urvaste Seltsimaja
Urvaste küla	Kortermajade juures	Urvaste
Vaabina küla	Kortermajade juures	Kastani
Visela küla	Pumbajaama juures	Visela-Elamu tee L1
Kuldre küla	Koolimaja	Kuldre kool
Kuldre küla	Vallamaja parkla	Keskuse tee
Vana-Antsla alevik	Kaupluse juures	Antsla mnt 1
Kobela alevik	Linda rahvamaja parkla	Kesk tn 9
Antsla linn	Põllu 15	Hauka Konsumi hoov Põllu tn 15
Antsla linn	F. R. Kreutzwaldi 1	Vallamaja parkla
Kraavi küla	Ridaelamu kõrval	Risttee
Tsooru	Poe kõrval parklas	Kuussalu

Lusti külas Raudtee tn 42 asub Antsla jäätmejaam, kus võetakse elanikelt tasuta vastu ohtlikud jäätmed, pakendijäätmed, vanad rehvid (sõiduauto), suuremõtmelised jäätmed, lehtklaas, elektroonikatooted, plastid, puit, tekstiil, biolagunevad jäätmed ning paber ja papp.

Antsla valla jäätmemajandust reguleerib Võru maakonna omavalitsuste ühine jäätmekava, aastateks 2015-2020 ning Antsla valla jäätmehoolduseeskiri aastast 2016.

Antsla valla olulisemad, keskkonda potentsiaalselt negatiivselt mõjutada võivad ettevõtted on Ühinenud Farmid AS, AS Linda Nektar ja Miodelia OÜ. Esimene neist on piimakarja kasvataja, teine toiduainetetööstuse esindaja. Miodelia OÜ toodab loomasööta. Lisaks võib nimetada Tsoorus paikneva Rakvere Farmid AS sigala, koos suurte lägamahutitega, samuti Tsoorus paikneva Arctic Orbiit osaühingule kuuluva ilutulestiku lao. Potentsiaalne ohuallikas on Vastsekivi paisjärve tamm, mis suurvee ajal soodsate tingimuste kokkulangemisel võib laguneda ning sellega kahjustada paljusid allavoolu asuvaid majapidamisi.

1.1.7. Ühistransport

Bussitransporti avalikel liinidel koordineerib Kagu Ühistranspordikeskus, mille liige on ka Antsla vallavalitsus. Valla suuremaid keskusi teenindavad bussid sõidavad peamiselt suurematele riigimaanteedel. Võru linna väljub vallakeskusest tööpäevadel 14 liini, Valga suunal 7 ja Tartu suunal 2. Urvastest ja Tsoorust väljub tööpäevadel Võru suunas 6 busi. Valla kaugemate külade elanike teenindamiseks on käigus kaks kohalikku liini, mis teenindavad Tsooru piirkonda. Erinevates valla piirkondades sõidab hommikuti ka vallasisene koolibuss. Positiivne on 2018. aastal taasavatud otseühendus Taru linnaga, liinil Antsla-Otepää-Tartu.

Vallakeskuse Antsla ning Kuldre lähiümbruskonnas ja mujal riigi tugimaanteede läheduses elavate inimeste jaoks on ühistranspordi liiklussagedus maakonnakeskuse Võru linnaga hea. Valla kaugemate piirkondade, nt Urvaste ühendus Võru linna ja vallakeskusega on rahuldav. Kaika-Ähijärve piirkonnas ebarahuldav, vallakeskusesse saab ühistranspordiga, kuid tagasi mitte.

1.1.8. Riigi- ja erateenused

Lähtudes uuringust „Era- ja avalike teenuste ruumilise paiknemise ja kättesaadavuse tagamisest ja teenuste käsitlemisest maakonnaplaneeringutes” (Tartu Ülikool 2015. a), kuulub Antsla linn 3. tasandi teenuskeskuste hulka. Uuringust tulenevalt saab öelda, et Antsla on piirkondlik tõmbekeskus, kus on olemas kõik 3. tasandi teenuskeskuse teenused v.a ujula. Peamiseks ohuks, miks üks või teine teenuseosutaja võib lähiaastatel Antslas ja lähiümbruses teenuse osutamise lõpetada, on kahanev elanike arv.

Lähim eriarstiabi teenus asub Võru vallas Meegomäe külas, mis asub vallakeskusest 37 km kaugusel, kuhu ühistranspordiga pääsemine on tülikas ja ajamahukas ettevõtmine. Antsla vallas osutab elanikele teenust AS Lõuna-Eesti haigla kiirabi brigaad, mille baas asub Antsla linnas.

Päästeameti riiklik komando asub Antsla linna piiril Kraavi külas. Valla ainus vabatahtlik päästekomando tegutseb Tsooru kandis, mis jääb Antslast 16 km kaugusele. Vajalik on kaasaegse päästkeskuse hoone rajamine Antslasse, milles saaks ruumid ka kiirabi brigaad.

Valda teenindab Lõuna Prefektuuri korrakaitsebüroo Kagu politseijaoskonna Antsla konstaablipunkt. Oluline on suurendada politseiametnike kohalolu Antslas.

Igapäevaelu olulisematest teenustest on vallas:

Perearstikeskus Antsla linnas ning vastuvõtupunkt Kuldres;
apteek ja tankla Antslas;
hambaraviteenus Vana-Antslas;

postkontor ja pakiautomaat Antsla linnas;
sularahaautomaadid (SEB ja SWED) Antsla linnas;
sularaha saab välja võtta ka kõikides COOP 'i kauplustes;
toidu- ja esmatarbekaupade poed ning ehitustarvete kauplused Antslas;
aastaringsest avatud toitlustusasutused (3) Antsla linnas;
hooajalised toitlustusasutused Roosiku ja Pihleni külates;
toidukaupade poed Kuldres, Kobelas, Vana-Antslas ja Tsoorus.

Kiiret internetiühendust võimaldav valguskaabli võrk on erinevate ettevõtete ja organisatsioonide poolt Antsla valda rajatud, kuid nn „viimase miili“ teenust ei osuta keegi. Seega on olukord praegu tervikuna ebarahuldav ning kiire interneti tagamine majapidamistes ja tegutsevates ettevõtetes endiselt oluline eesmärk.

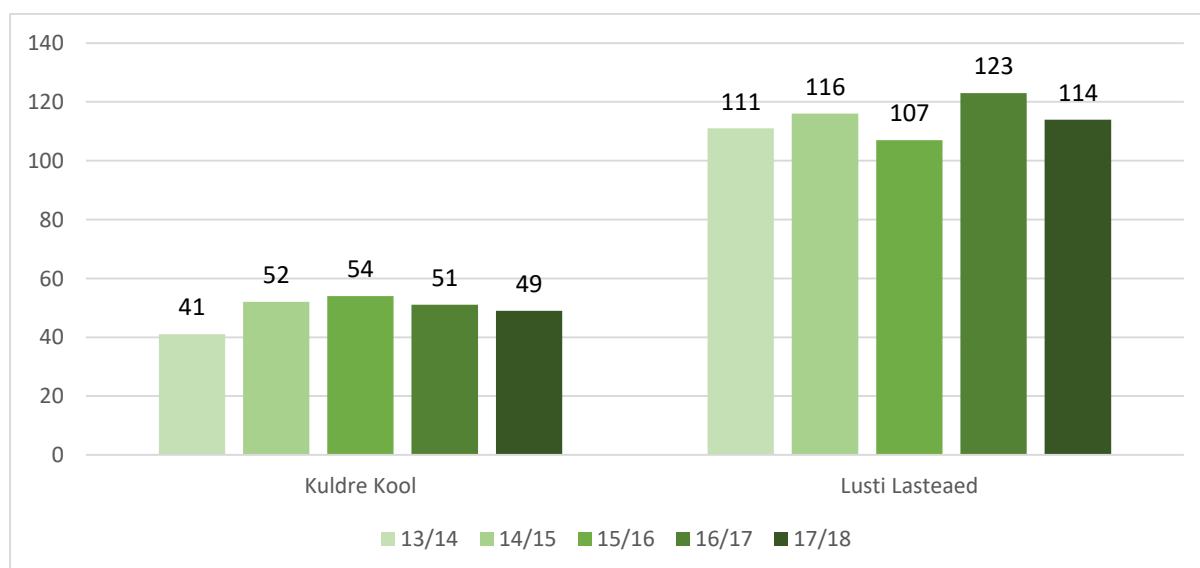
2.1. AVALIKUD TEENUSED

2.1.1. Alusharidus

Antsla vallas on kaks alushariduse asutust:

Kuldre Koolis lasteaed „Sipsik“(asukoht Kuldre küla);
Lusti Lasteaed (asukoht Lusti küla, 1,4 km Antsla linnast).

Valla kahes lasteaias oli 2017/2018. õppeaastal avatud kokku 9 rühma, milles käis 163 last. Rühmade keskmine täituvus oli 18 last. Rühmade arv lasteaedades on viimastel aastatel püsinud muutumatuna, samuti on nendes käivate laste arv olnud viimase viie aasta jooksul stabiilne. Lusti Lasteaias käis 114 last ning Kuldre Kooli lasteaiaosas 49 last. Laste arv alusharidusasutustes on võrreldes õppeaastaga 2013/2014 kasvanud. Kuldre lasteaias on laste arv kasvanud 8 ning Lusti Lasteaias 3 võrra.

Joonis 1. Valla lasteaedades käivate laste arv õppeaastatel 13/14-17/18. (Haridussilm)

Vallale kuuluvate lasteaiahoonete üldine seisukord on rahuldav. Mõlemad lasteaia on osaliselt rekonstrueeritud. Investeeringuid vajab Kuldre Kooli lasteaed, kus tuleb täita tuleohutusnõuded: uuendamist vajab küttesüsteem ja rajada tuleb ventilatsioonisüsteem. Värskendamist vajab Lusti lasteaia õueala: kõnniteed ning kinnistu sisene asfaltplats.

Väljakutseks on lasteaedades tugispetsialistide (logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog) teenuse tagamine.

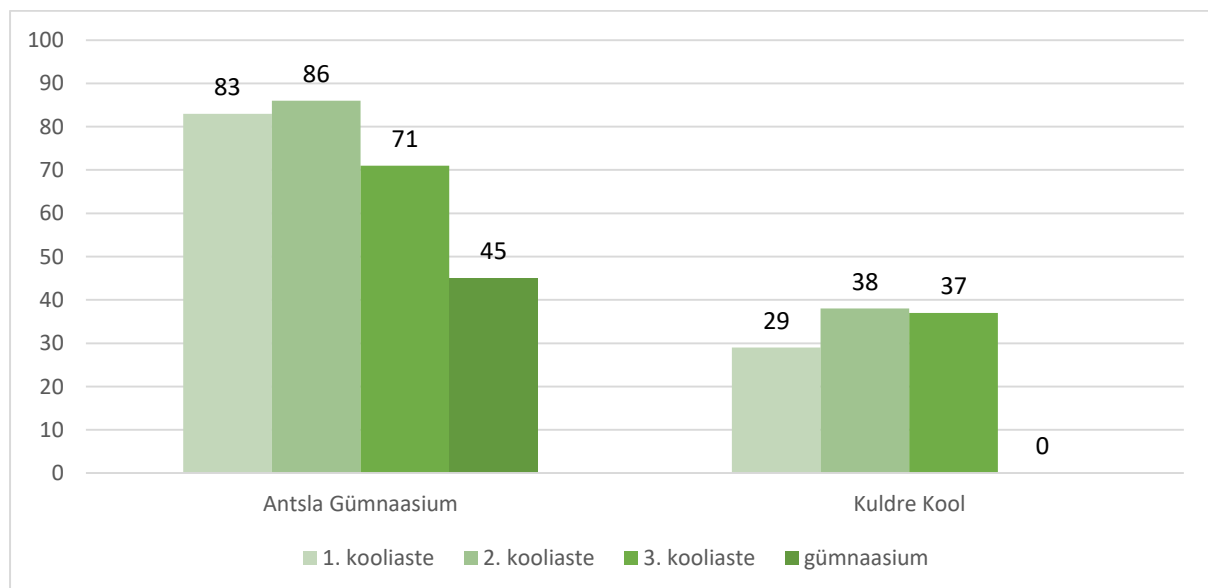
Sündide arv vallas on viimastel aastatel langustrendis. See tähendab, et laste arv valla kahes lasteaias võib lähiaastatel samuti väheneda. Kui aastatel 2000-2003 sündis vallas keskmiselt 53 last aastast, siis 2013.-2016. aastail vaid 32.

2.1.2. Üldharidus

Antsla vallas tegutseb kaks munitsipaalkooli – Antsla Gümnaasium ja Kuldre Kool. Lisaks kahele munitsipaalkoolile asub vallas üks riigikool – Urvaste kool.

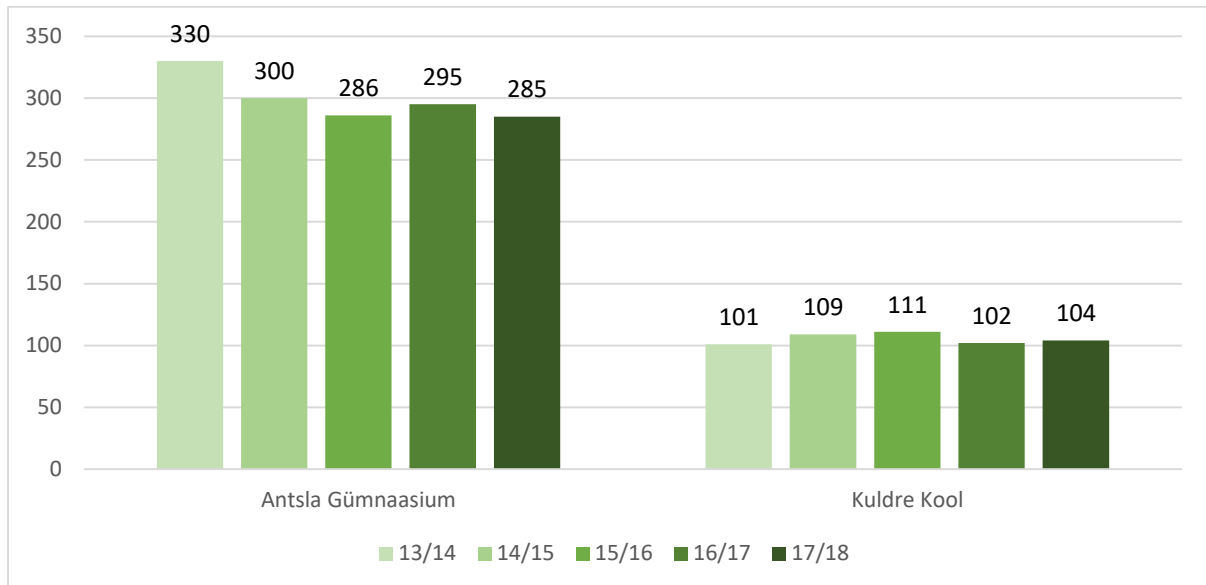
Keskharidust on võimalik omandada Antsla Gümnaasiumis, mis on ühtlasi valla suurimaks kooliks, õppeaastal 2017/18 õppis kokku 285 õpilast. Kuldre Kool on 9-klassiline kool, mis on moodustunud 2005/2006. õppeaastal kokku liidetud Kuldre Põhikooli ja lasteaed Sipsik tulemusel. Kuldre Koolis õppis õppeaastal 2017/18 kokku 104 õpilast. Erivajadustega õpilastele mõeldud riigikoolis Urvaste Kool oli 2017/18. õppeaastal 40 õpilast.

Summaarselt on õpilaste arv valla koolides aastate jooksul pisut langenud.

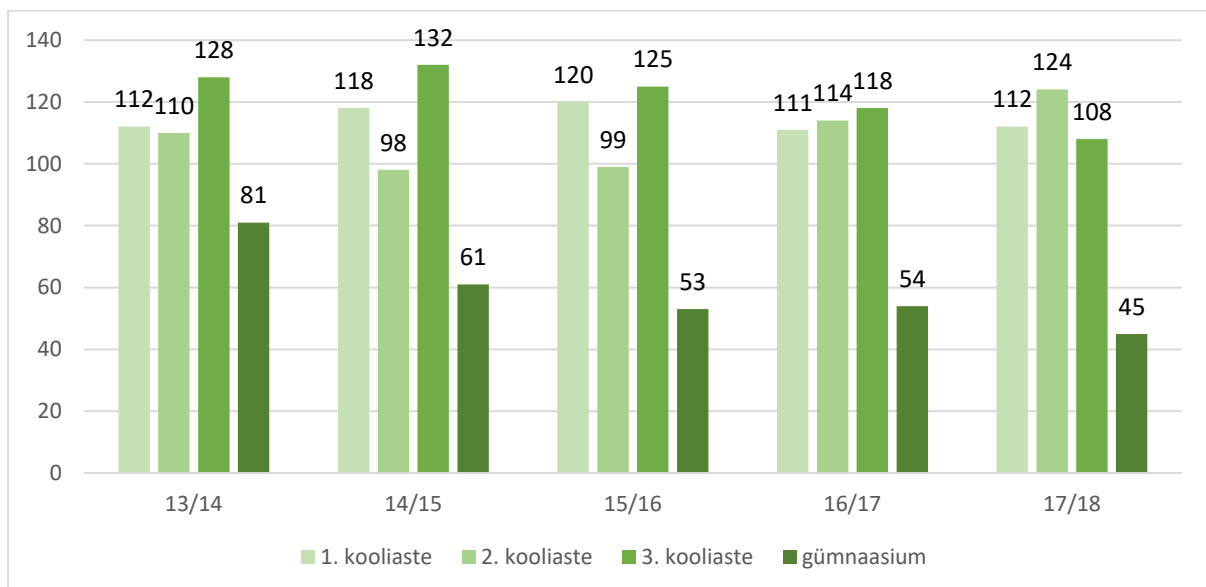
Joonis 2. Valla koolides käivate õpilaste arv õppeaastal 17/18. (Haridussilm)

Kuldre Kooli õpilaste arv ei ole viimase viie õppeaasta jooksul oluliselt muutunud, kuid Antsla Gümnaasiumi õpilaste arv oli 2017/18. õppeaastal 14% madalam kui 5 aastat tagasi (joonis 3).

Joonis 3. Valla koolides käivate õpilaste arv õppeaastatel 13/14-17/18. (Haridussilm)

Võrreldes koolilaste arvu muutust õppeastmete lõikes, selgub, et õpilaste arv on oluliselt langenud gümnaasiumiastmes ning ka 3. kooliastmes. Viimase viie aastaga on gümnaasiumiastme õpilaste arv vähenenud 44%, 3. kooliastme õpilaste arv on langenud 16%. Samas oli 1. kooliastmes õppijaid 2017/2018. õppeaastal 112, mis on täpselt sama, kui viis aastat tagasi. 2. kooliastmes on õpilaste arv 13% võrra tõusnud (joonis 4).

Joonis 4. Valla õpilaste arv kooliastmete lõikes õppeaastatel 13/14-17/18. (Haridussilm)

Vallas tegutsevate koolihoonete seisukord on väga erinev. Kuldre Kooli õppehoone ja võimla on täielikult rekonstrueeritud. Sama saab öelda Antsla gümnaasiumihoone A- korpuse kohta. Hoone C-korpuse osa on soojustatud ning 2019. aasta alul alustatakse siseosa renoveerimisega. Koolihoone B-korpus, kus asub enamuse õpperuumidest, on aga remontimata. Hooneosa on praktiliselt samas seisus nagu hoone valmimisel aastal 1976.

Mõlemal valla koolil on staadion. Kuldre staadioni renoveerimisega alustatakse 2018. a teisel poolel. Antsla staadion vajab lähiaastatel samuti erinevaid parendustöid.

Haridusasutuste täpsemad arendustegevused on kirjas vastava asutuse arengukavas, mis koostatakse neljaks tegevusaastaks.

2.1.3. Huviharidus- ja tegevus

Huviharidust pakkuva asutusena tegutseb vallas 1973. aastal asutatud Antsla Muusikakool. Koolil on EHIS-es kinnitatud õppekava. Muusikakoolis töötab õppeaastal 17/18 üheksa õpetajat ning õpilasi on kõigil õppekavadel kokku 62. Õpilaste arv on viimasel viiel aastal püsinud stabiilsena.

Huvitegevuses osalemise võimalusi pakuvad valla kultuuri- ja haridusasutused ning mitmed MTÜ -d. Erinevas vanuses õpilastele pakutakse võimalusi muusikaalaseks tegevuseks, toimuvad erinevad koori-, ansambli- ja solistitunnid. Lisaks toimuvad tantsu-, spordi-, pärimus-, meedia-, robootika- ning meisterdamisingid. Eraldi võib välja tuua 5.-9. klassi õpilastele toimuvat võro keele ringi ning Antsla jahiringi. Koolide juures tegutsevad Noored Kotkad ja Kodutütred. Läbi koolilehe toimetamise saavad noored huvilised proovida kätt ajakirjanduse ja meedia valdkonnas.

Aastal 2017 eraldas riik esmakordselt kõikidele omavalitsustele toetuse huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavuse parandamiseks ning selle mitmekesistamiseks. Õppeaastal 2017/18 oli noortel vanuses 7-19, võimalus osaleda 68 erinevas huvitegevuse ringis, mis valdavalt tegutsesid Antslas, Kuldres ja Uue-Antslas. Riikliku rahastuse abil loodi vallas 11 uut huvitegevuse võimalust.

2.1.4. Noorsootöö

Antsla vallas tegutseb kaks noortekeskust:

Antsla Noortekeskus;
Kuldre Noortekeskus.

Mõlema noortekeskuse näol on tegemist avatud noorsootöö meetodil tegutseva noorsootöö asutusega, mille eesmärgiks on noorte arengu igakülgne toetamine ja sisukate vaba aja veetmise võimaluste pakkumine.

Lisaks toimub noorsootööalane tegevus kõikides valla haridus- ja kultuuriasutustes, erinevates kodanikeühendustes ning Antsla EKB koguduses, EELK Urvaste koguduses ja Kaitseliidu noorteorganisatsioonides.

Alates 2012. aastast on ellu kutsutud Antsla vallas noortevolikogu, mis annab noortele võimaluse saada ettekujutus omavalitsuse toimimisest, osaleda vallavolikogu komisjonide töös ning korraldada noortele suunatud seminare ja muid sündmusi.

Antsla vallas tegutsevad Noorte Tugila spetsialistid, kelle töö eesmärgiks on nende noorte, kes ei õpi ega tööta, tagasitoomine kogukonna- ja ühiskonnaellu.

2.1.5. Kultuur, sport, vaba aeg ja kodanikuliikumine

Antsla vallas tegutseb kolm rahva- ja seltsimaja ning 7 raamatukogu.

Antsla Kultuuri- ja spordikeskus (Antsla linn);
Uue-Antsla Rahvamaja (Uue-Antsla küla);
Tsooru Rahvamaja (Tsooru küla);
Kaikamäe seltsimaja (MTÜ Kaikamäe, Kaika küla);
Linda rahvamaja (MTÜ Boose selts, Kobela alevik);
Urvaste seltsimaja (MTÜ Urvaste Külades Selts, Urvaste küla);
Antsla linnaraamatukogu (Antsla);
Kuldre raamatukogu (Kuldre);
Urvaste raamatukogu (Urvaste);
Vaabina raamatukogu (Vaabina);
Kobela Raamatukogu (Kobela);
Tsooru Raamatukogu (Tsooru);
Haabsaare Raamatukogu (Haabsaare);
Antsla Noortekeskus (Antsla küla);
Kuldre Noortekeskus (Kuldre alevik).

Antsla KSK-s tegutses hooajal 2017/18 12 erinevat kultuuri- ja spordiringi, kus osalejaid oli ~150. Tsooru Rahvamajas on 5 erinevas ringis 30 osalejat. Uue-Antsla rahvamajas on 12 ringides osalejaid 120. Rahvamajas asub muuseum, mis tutvustab peamiselt endise Urvaste valla ja ümbruskonna ajalugu. Muuseum on ka Antsla gümnaasiumis. Uue-Antsla rahvamajas toimetavad MTÜ Kaksküla ja MTÜ Uue-Antsla vanaemad.

Lisaks valla hallatavatele asutustele toimetavad valla kultuuri- ja spordielu rikastamise osas ka piirkondlikud seltsimajad Urvastes, Kaikal ja Kobelas ning erinevad kodanikuühendused.

Vallas on erinevaid sportimisvõimalusi: staadion ja spordisaalid Antslas ning Kuldres, valgustatud terviserada (suusatamine, jooksmine) Antsla külje all olevas Kasumetsas, valgustatud Antsla-Kobela kergliiklustee. Valgustatud, tartaankattega multifunktsionaalne spordiväljak Antsla linnas. *Discgolfi* rajad on Antslas ja Tsoorus. Antsla gümnaasiumis asub lasketiir.

Olulisematest kultuuri- ja spordisündmustest toimuvad Antsla vallas Urbanipäeva laat, Antsla valla rattatuur ja Kaika rattamaraton, Karula kihelkonna pillilaager, Jaanus Kala viievõistlus, Hauka Laat, Urvaste Kihelkonnapäevad, Antsla piirkonna laste laulu- ja tantsupidu, Tantsuselts Pärliine tänukontsert, Meistrite päev, Hauka Rock bändilaager, Vanaaja jaanituli, Tsooru mälumänguturniir jne.

Täiendavalt on mitmekesised vaba aja veetmise ja liikumisharrastustega tegelemise võimalused Karula rahvuspargis, Nõiariigis, Liikluslinnas ja Pokumaal.

Külaliikumine on aktiivne piirkonniti. Traditsioonid ja tegevused on erinevad, mõnes piirkonnas on need juba välja kujunenud ja teisel veel kujunemisjärgus. Külaliikumine toimib tulemuslikumalt Karula RP piirkonnas, kus Kaikamäe seltsimaja baasil ja ümberkaudsete külade elanike koostöös toimuvad erinevad ühistegevused. Ellu on kutsutud ja tegutseb valla ainus segakoor. Aastal 1997 rajatud Urvaste külade selts ühendab sealse piirkonna külasid. Tulemuslikkuse üheks väljundiks on tiitel „Võrumaa aasta küla 2015“ ning järjepidev projektide kirjutamine hoone korrastamiseks ning tegevuste mitmekesistamiseks. Seltsi ruumides tegutseb valla ainus külakino. Koostööd tehakse Urvaste kogudusega. Boose seltsi missiooniks on tegevuste ja erinevate ürituste korraldamine Linda rahvamaja hoones.

Oluline koht vallas on Kaitseliidu Antsla üksikkompaniil. Lisaks otsesele turvalisuse tagamisele erinevatel, vallas toimuvatel rahvaüritustel ja tähtpäevadel, koondab see organisatsioon vabatahtlikkuse alusel suure hulga Antsla vallas elavaid mehi. Pakkudes neile vahelduslikku tegevust igapäevarutiini. Aktiivselt tegutseb vallas Naiskodukaitse Antsla malevkond

Vallavolikogu poolt on kinnitatud külavanemate valimise kord. 2018. aasta septembrikuu seisuga on külaelanike poolt valitud ja vallavalitsuse korraldusega kinnitatud kolme küla (Roosiku, Luhametsa, Tsooru) vanemad.

Kodanikuühendused on enda eesmärgiks võtnud erinevate valdkondade ja huvitegevuste arendamise. Tänu ühenduste aktiivsusele ja paljuski vabatahtlikule tegevusele on vallas mitmekesisemad tegutsemisvõimalused. Kodanikeühenduste poolt vallas korraldatavaid sündmusi toetatakse „Antsla valla eelarvest mittetulundustegevuseks toetuse andmise korra“ alusel ning vastavalt eelarvelistele võimalustele.

2.1.6. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Sotsiaalhoolekande ülesandeks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ning sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Sotsiaalhoolekandelises töös hõlmab väga olulist osa toimetulekuraskuste süvenemise ennetustegevus, kus peamine grupp on noored pered ning lapsed. Kahjuks aga puuduvad selleks tihti ressursid ning spetsialistid, nagu psühholoog, eripedagoog ja logopeed.

Sotsiaaltoetusi ja –teenuseid saavad taotleda abivajavad isikud, kelle alaline elukoht on rahvastikuregistri andmetel Antsla vald. Sotsiaaltoetuste eraldamine on sätestatud 2018. aastal vallavolikogu poolt vastu võetud sotsiaalhoolekandelise abi andmise korras.

Vallavalitsus osutab erinevaid sotsiaalteenuseid. Sotsiaalteenuste võimaldamisel võetakse aluseks isiku toimetulekuvõime ning sellest tulenevalt kõrvalabi vajaduse ulatus. Vallaelanike poolt enim kasutatavad sotsiaalteenused on väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus, koduteenus, laste ja täisealiste isikute hooldamine, eluruumi tagamise teenus, sotsiaaltransporditeenus, tugiisikuteenus ja erihoolekande teenused (igapäevaelu toetamine, toetatud elamine).

Valla poolt osutatavate erinevate teenuste koondamine sotsiaalteenuste keskusesse aitab kaasa teenuste kvaliteedi parandamisele ja kättesaadavusele, kuna vastavalt kliendi vajadusele ja võimekusele on võimalik tagada järjepidev teenuste osutamine ja sujuv üleminek järgmistele teenustele. Sotsiaalteenustekeskuse ruumide leidmine või ehitamine Antsla valda võimaldaks koondada erinevate teenuste osutajad.

Laste ja lastega perede toetamiseks on vallavalitsuses tööl lastekaitsespetsialist. Antsla gümnaasiumis ja Kuldre koolis töötavad sotsiaalpedagoogid ning Lusti lasteaias ja Antsla gümnaasiumis logopeedid. Parima lahenduse leidmiseks lapse probleemidele tehakse juhtumipõhist võrgustikutööd lapse, pere, sotsiaalametnike ning teiste spetsialistiga. Lastele võimaldatakse tugiisiku teenust. Täiendavalt saab tugiteenuseid Kagu-Eesti Rajaleidjast ja Lõuna-Eesti laste ja noorukite Vaimse Tervise Keskusest. Valda on tulnud pöördumisi läbi kooli, vanematelt ning Rajaleidjast, milles palutakse lastele ja peredele võimaldada psühholoogilist nõustamist ja perenõustamist. Õppeaastal 2017/18 vajas tugiisiku teenuseid 8 alaealist. Tegelik tugiisikute vajadus on veelgi suurem.

Ööpäevaringset hooldusteenust osutab MTÜ Antsla Tervisekeskus 35-le eakale või puudega inimesele, kes ei suuda kodustes tingimustes iseseisvalt toime tulla. Antsla valla eakaid ja erivajadusega isikuid on ka teistes hoolekandeasutustes. MTÜ Antsla Tervisekeskuse ruumides osutatakse igapäevaelu toetamise teenust ja toetatud elamise teenust kliendi kodus psüühiliste erivajadustega inimestele.

Lisaks vallavalitsuse toetusele on toimetulekuraskustes pered saanud toidu- ja riideabi vallas tegutsevatelt kogudustelt, kodanikeühendustelt ja eraisikutelt.

Seisuga 31.12.2017 elas Antsla vallas 960 keskmise, raske või sügava puudega erivajadusega inimest, neist lapsi 61, tööelisi 414 ja pensioniealisi 485. Hooldaja on määratud 33-le täiskasvanud inimesele ja 24-le lapsele.

Antsla vallas on tööl kolm koduhooldustöötajat, kes osutavad teenust üksi elavatele vanaduspensionäridele ja puudega inimestele nende kodudes. Antsla vallas elavad paljud eakad üksinda. 2017. aastal osutati koduteenust 44 -le üksi elavale eakale või puudega täisealisele inimesele. Tegelik abivajajate arv on suurem.

2017. aastal viibis asendushooldusteenusel 5 vanemliku hoolitsuseta Antsla valla last vanuses 14-18 eluaastat. Omavalitsusel on kohustus kindlustada sotsiaalsete garantiidega vanemliku hoolitsuseta noored, kes tulevad tagasi koduvalda elama.

Antsla vallavalitsus teeb sotsiaalvaldkonnas koostööd erinevate ühingute ja organisatsioonidega.

Tervishoid

Omavalitsuse ülesanne on tagada esmatasandi arstiabi kättesaadavus kõigile elanikele. Antsla valla piirkonda teenindavad 3 perearsti koos pereõdedega. Vastuvõtt toimub MTÜ Antsla Tervisekeskuse ning Kuldres endise vallamaja ruumides. Aastaks 2020 valmib uus perearstikeskus Antsla linnas.

Vallas osutatakse koduõendusteenust. Õendusprotseduurid teostatakse patsiendi kodus, kus saab rohkem arvestada iga patsiendi individuaalsete vajadustega.

Hambaravi teenust osutab Vana-Antslas Heli Põldsepp Hambaravi. Erinevate nõustamis- ja eriarsti teenuste saamiseks tuleb pöörduda Lõuna-Eesti Haiglasse või Tartu Ülikooli Kliinikumini. Antsla linnas asub apteek, mis on piirkonna elanikele väga oluline.

Antslas on kiirabibrigaad, mis kuulub Lõuna-Eesti Haigla AS kiirabi koosseisu. Kiirabiteenuse toimimine piirkonnas tagab kiire abi kättesaadavuse.

Tervise edendamiseks seotud tegevusi viivad läbi kodanikuühendused ja vallavalitsus. Tervisenõukogud on loodud Antsla Gümnaasiumis ja Lusti Lasteaias, kes korraldavad tervist edendavaid koolitusi ja üritusi lastele ning oma töötajatele.

Oluline on ujumisoskuse omandamine lapseas. Antsla Gümnaasium korraldab õpilastele riikliku õppekava alusel ujumise algõppe kursusi. Antsla piirkonnas siseujula puudub. Lähimad ujulad asuvad 37 km kaugusel - Pühajärvel ja Väimelas.

Aktiivselt on kasutusel terviserada Antsla linna piiril, ning Antsla –Kobela kergliiklustee. Karula Rahvuspargi erinevatel matkaradadel saab harrastada kepikõndi ja rattasõitu. Karula rahvuspargis lõpeb Eesti pikim, Alutaguse – Ähijärve matkarada.

3.2. ETTEVÕTLUS JA TURISM

3.2.1. Ettevõtlus ja hõive

Äriregistri andmetel on seisuga 01.01.2018. a Antsla vallas 662 tegutsevat ühingut, sh: 6 aktsiaseltsi, 302 osäühingut, 250 füüsilisest isikust ettevõtjat, 79 mittetulundusühingut (sh 23 korteriühistut), 16 kohaliku omavalitsuse asutust, 3 täisühingut, 3 tulundusühistut, 1 usaldusühing, 1 sihtasutus ja 1 hallatav riigiasutus.

Suuremad tööandjad 2017. aastal, 10 ja enam töötajat, olid Antsla Inno AS, Antsla Vallavalitsus, Antsla Tarbijate Ühistu, Ühinenud Farmid AS, Taisto AS, Hamery OÜ, Sõmeru Grupp OÜ, Haugas Transport OÜ, Polüpakend OÜ, Sän & Män OÜ, Linda Nektar AS, Kagumerk OÜ, Baltic Steelarc OÜ, Kuldre Piim OÜ ja Sunstock OÜ.

Olulisemad töökohti pakkuvad valdkonnad Antsla vallas on töötlev tööstus, kaubandus, veondus/laondus, ehitus ning põllumajandus.

Ettevõtluse arendamine ei ole omavalitsuse seadusega sätestatud ülesanne, kuid valdkonna hea käekäik on omavalitsusele tähtis. Omavalitsusele laekuv tulumaks on üks olulisemaid Antsla valla tuluallikaid, moodustades 44% valla tuludest. Ettevõtluse arendamisel on omavalitsusel paremad võimalused tööstusalade arendamise näol ning toimiva taristu rajamise läbi. Kaudsemalt toetab ettevõtlust koostöö kohalike ettevõtjatega. Antsla vallas tegutsevate ettevõtete ja vallavalitsuse vaheline koostöö on hea.

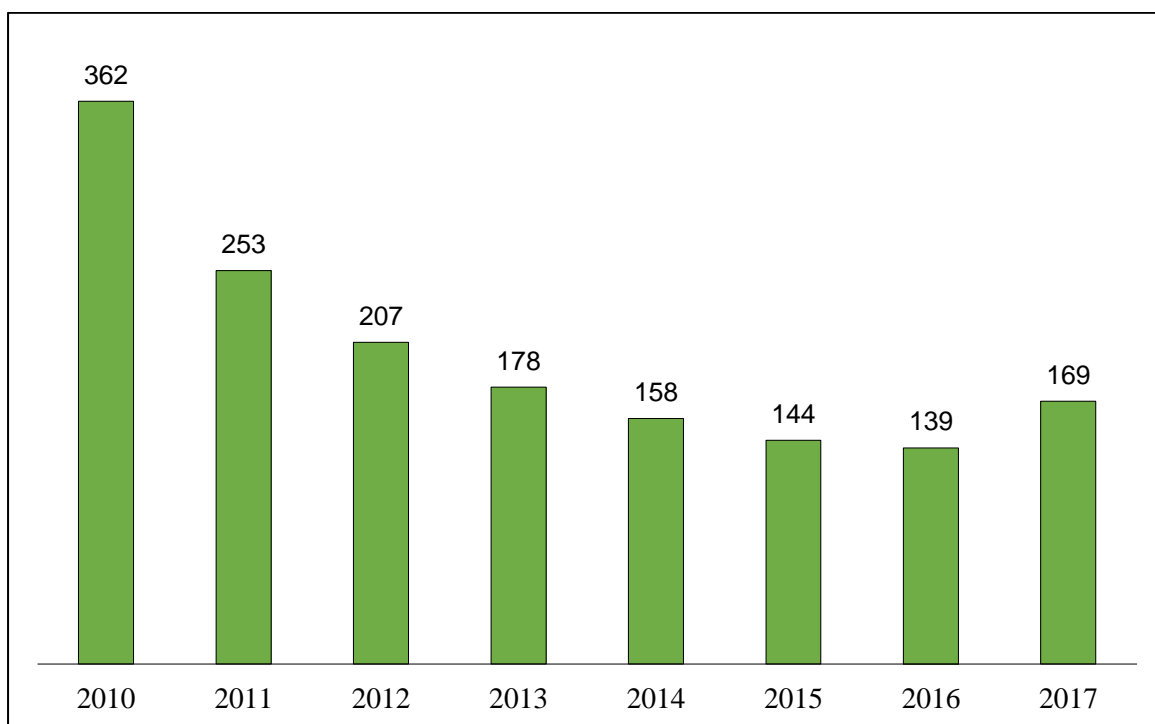
Viimase 12 aasta jooksul on maksumaksjate arv Antsla vallas muutunud vähe (joonis 5), eriti kui arvestada elanikkonna vähenemist 18% võrra, sama perioodi jooksul.

Kui maksumaksjaid on läbi aastate stabiilselt 1750 piires, siis tööealise elanikkonna arv vallas on suurem. Nii elas Antsla vallas 2018. aasta 1. jaanuaril sissekirjutust aluseks võttes 2896 tööelist (15-64-aastast) inimest.

Töötute arv vallas on alates 2010. aastast kahanenud. Tööandjate suurimaks probleemiks on tööjõu puudus ning, arvestades lähiperioodi rahvastikuprotsesse, hakkab see veelgi süvenema. See omakorda võib hakata piirama ettevõtluse arengut vallas.

Joonis 5. Maksumaksjate arv Antsla vallas ja selle muutumine ajas. /Maksu- ja tolliamet/

Joonis 6. Aastakeskmine töötute arv Antsla vallas ja selle muutumine ajas. /Eesti Töötukassa/

Töötute keskmine arv Antsla vallas on muutunud kooskõlas tööturul toimuvaga (joonis 8).

2.2.2. Turism

Antsla valla olulisemad vaatamisväärsused ja turismiobjektid on Tamme-Lauri tamm, Urvaste kirik, Pokumaa, Karula rahvuspark, Uhtjärve Nõiariik, Liikluslinn .

Mähkli külas Allakonnul asub puidust 25 m kõrgune vaatetorn.

Loodusturismi huvilistele on Karula rahvuspargis erinevaid õppe- ja matkaradu ning ettevalmistatud lõkke- ja telkimiskohti, mis loovad matkamiseks sobivad tingimused. Nimetatud piirkonnas rajab ja hooldab matkamiseks vajalikku taristut Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Aasta jooksul külastab rahvuparki ca 30 000 inimest.

RMK avas 2013. aastal 628 km pikkuse Aegviidu-Ähijärve matkatee, mis on Antsla piirkonda toonud matkajaid nii Eestist kui välismaalt. Aegviidu-Ähijärve matkatee on üks osa 2018. aastaks RMK poolt loodavast matkateede võrgustikust. Matkatee loomisega seoses on suurenenud vajadus ühistransporditeenuse järele Ähijärve küla ja suuremate keskuste vahel. Aastaringelt on avatud RMK Karula rahvusparki teabepunkt.

Antsla valla territooriumist ligikaudu 44% on kaetud metsaga, siin paikneb mitmeid suuremaid ja väiksemaid järvi. Maastik on vaheldusrikas ning valla lõunaosa on hõreda asustusega. Valla territooriumist 14,5% hõlmab Karula Rahvuspark.

Turismivaldkonnas on lisaks RMK -le ja Keskkonnaametile ning Sihtasutus Pokumaale ka mõned eraettevõtetest tegutsejad: Uhtjärve Ürgoru Nõiariik OÜ, Euroveski OÜ.

Vaatamata loodusturismi potentsiaalile Antsla vallas, on valdkonna ettevõtteid piirkonnas vähe. Aastaringelt on Antsla linnas avatud üks majutusasutus, Ähijärvel asub 30-kohaline rahvusparki keskuse majutushoone ning Uhtjärve Nõiariik pakub majutust suvel 100-le ja talvel 65-le inimesele. Paar majutusk kohta on kevad-, suve- ja sügiskuudel ka Ähijärve külas. Üheaegselt on vallas majutuskohi korraga pakkuda ~145-le inimesele.

Aastaringelt tegutsevaid toitlustusettevõtteid on vallas kolm. Kõik tegutsevad Antsla linnas. Neist üks on avatud ka õhtusel ajal. Suvehooajal on pakub toitlustusteenust Roosiku külakohvik ning Vahtrasalu kohvik Urvaste ürgoru serval.

Arvestades piirkonna looduse ilu ning erinevaid võimalusi lähiümbruses, võiks Antsla vallas olla rohkem turismitalusid ja/või kodumajutuse pakkujaid. Viimatinimetatuid on Antsla vallas kolm.

KULTUURIMÄLESTISED ANTSLA VALLAS
LISA 1

(väljavõte kultuurimälestiste riiklikust registrist 13.08.2018)

Nimi	Address	Liik
Kalmistu	Kirikuküla, Kirikumõisa	arheoloogiamälestis
Vabadussõja mälestussammas	Antsla linn, 70 Antsla-Vaabina tee	ajaloomälestis
Uue-Antsla mõisa väravapostid, 19 saj.	Uue-Antsla küla, Rahvamaja	ehitismälestis
Vaabina linnuse territoorium, 15/16. Saj	Vaabina küla, Saare	ehitismälestis
Urvaste kirik, 15. Saj	Kirikuküla, Kirikumõisa	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa rehi, 19 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Kuivati	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa tall, 19 saj. I pool	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 7	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa meierei, 19 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Järve tn 1	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 3., 18/19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 12	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 2, 19. Saj	Vana-Antsla alevik, Järve tn 11	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa moonakatemaja 1., 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 6	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa kuivati keldriga, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Uue-Antsla tee 1	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa ait 2., 18 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Uue-Antsla tee 1	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa ait 1., 18 saj. II pool	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa valitsejamaja, 18. saj II pool	Antsla vald, Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa kärnerimaja, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Kärneri tee 6	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa vesiveski, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Tammiku tn 14	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa kelder, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa piirdemüürid, 19. Saj	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 4	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa väravapostid, 19 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa park	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
Vana-Antsla mõisa peahoone, 18./19. Saj	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
Antsla linnuse säilmed, 15 saj.	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	ehitismälestis
Tsooru mõisa möldrimaja, 19. Saj	Tsooru küla, Tuuleveski	ehitismälestis
Tsooru mõisa tuuleveski, 19. Saj	Tsooru küla, Tuuleveski	ehitismälestis
Tsooru mõisa park	Tsooru küla	ehitismälestis
Tsooru mõisa ait, 19. saj II pool	Tsooru küla, Aida	ehitismälestis
Ohvriallikas "Silmaläte"	Visela küla, Silmavee	arheoloogiamälestis
Ohvriallikas "Põrguläte"	Visela küla, Allika	arheoloogiamälestis
Kalmistu	Vaabina küla, Hansimikko	arheoloogiamälestis
Asulakoht	Vaabina küla, Kuivatipõllu	arheoloogiamälestis
Ohvrikivi	Urvaste küla, Järve	arheoloogiamälestis
Ohvriallikas "Silmaveeallikas"	Urvaste küla, Järverahva	arheoloogiamälestis
Ohvriallikas	Urvaste küla, Järve	arheoloogiamälestis
Linnus	Urvaste küla, Järverahva	arheoloogiamälestis
Asulakoht	Kassi küla	arheoloogiamälestis
Urvaste kirikuaed	Kirikuküla, Kirikumõisa	arheoloogiamälestis, ehitismälestis
Rahvapärimestega seotud kivi "Valgehobuse kivi"	Kirikuküla, Kanariku	arheoloogiamälestis
Rahvapärimestega seotud kivi "Lootuskivi"	Säre küla, Villako	arheoloogiamälestis

Kalmistu	Ähijärve küla, Sarik-Siimani	arheoloogiamälestis
Antsla vasallilinnuse kultuurkiht	Vana-Antsla alevik, Antsla mnt 11	arheoloogiamälestis
Kivikalme "Kabeliase", "Kirikuase"	Rimmi küla, Ivaski-Karli	arheoloogiamälestis
Kalmistu "Matuseaid"	Rimmi küla, Ivaski	arheoloogiamälestis
Kalmistu	Rimmi küla, Linnuka	arheoloogiamälestis
Kivikalme "Kirikuase"	Antsla linn, Villaliina tn 9	arheoloogiamälestis
Kalmistu "Kalmemägi", "Kirikuase"	Antsla linn, Villaliina tn 9	arheoloogiamälestis
Asulakoht	Mähkli küla, Ala-Mähkli	arheoloogiamälestis
Oreliprosept, T.Kriisa, 1937-1938 (puit, metall)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Kirjutuslaud, Rootsi töö, 19/20.saj. (puit, metall)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Krutsifiks, Leedu töö, 20.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Krutsifiks, 19/20.saj. (messing, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Oblaatide toos, 19/20.saj. (messing, hõbetatud, seest kullatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg koduse armulaua komplektist, 20.saj. (messing, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg koduse armulaua komplektist, 20.saj. (messing, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Krutsifiks koduse armulaua komplektist, 20.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Mälestuskivi C.O. von Lowensternile ja abikaasale, 19.saj. (raidkivi)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Tornikell, I.W.Strandtmann, 1874 (pronks)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Tornikell, I.W.Strandtmann, 1834 (pronks)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Lualühter kolme tulega, (malm, pronks- ja alumiiniumvärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Lualühter kolme tulega, (malm, pronks- ja alumiiniumvärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj. (malm, pronks- ja alumiiniumvärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj. (malm, pronks- ja alumiiniumvärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj I pool (malm, õlivärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj I pool (malm, õlivärv)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Seinalühter kolme tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Seinalühter kolme tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Seinalühter "Paulus" kahe tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Seinalühter "Peetrus" kahe tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Kroonlühter kaheksateistkümneme tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Kroonlühter kaheteistkümneme tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Kroonlühter kolmekümneme tulega, 19.saj. (messing)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Ristimisvaagen, 19/20.saj. (messing, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Veinikann, 19.saj. (messing, hõbetatud, seest kullatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Veinikann, 19.saj. (messing, hõbetatud, seest kullatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Oblaatide toos koduse armulaua komplektist, 19.saj. (vask, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Leivik koduse armulaua komplektist, 19.saj. (vask, hõbetatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Karikas koduse armulaua komplektist, 19.saj. (vask, hõbetatud, seest kullatud)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Karikas, 19.saj. (tina)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis

Karikas, 19.saj. (tina)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Kantsel, 19.saj. (puit)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Altarisein, 19.saj. (puit)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Altarimaal "Ketsemane aias", C.Walther, 1855 (õli, lõuend)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Altarimaal "Kristus ristil", 19.saj. (õli, lõuend)	EELK Urvaste kirik	kunstimälestis
Graafika "Kena koht ka", C. Klar (pehmelakk)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Akvarell "Orhideed", A.Vint (guass)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Akvarell "Sinililled", M.Leis, 1975 (akvarell)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Maal "Õõliblikas", J.Palm, (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Maal "Õitsev maa", K.Kaasik, 1972 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Maal "Valgus", L.Lapin, 1975 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Maal "Suvemaastik", T.Vint, 1973 (õli, lõuend)	Lusti küla, Algkool-lasteaed	kunstimälestis
Maal "Lõuna-Eesti maastik", R.Sepp, 1946 (õli, lõuend)	Linda Rahvamaja	kunstimälestis
Maal "Loojang", L.Siim, (õli, lõuend)	Linda Rahvamaja	kunstimälestis
Hauasammas Jaan Antsovi haua, E.Taniloo, 1976 (graniit)	Antsla linn, Metsakalmistu	kunstimälestis
Tornikell, 1893 (pronks)	EAÕK Antsla-Kraavi Prohvet Eelija kirik	kunstimälestis
Laelühter, 18.saj. II pool (pronks, kristall)	EAÕK Antsla-Kraavi Prohvet Eelija kirik	kunstimälestis
Harmoonium, USA töö, 19/20.saj. (puit, metall)	Jaani tn 24, EEKBL Antsla palvela	kunstimälestis
Karikas, 20.saj. (valge metall)	Jaani tn 24, EEKBL Antsla palvela	kunstimälestis
Küünlajalg, 20.saj. (kollane metall)	Jaani tn 24, EEKBL Antsla palvela	kunstimälestis
Küünlajalg, 20.saj. (kollane metall)	Jaani tn 24, EEKBL Antsla palvela	kunstimälestis
Harmoonium, A.S. J.Estey&Co, 19. saj. (puit, metall)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj. (vask, hõbetatud)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
Küünlajalg, 19.saj. (vask, hõbetatud)	Soo tn 9, EELK Antsla palvela	kunstimälestis
Urvaste mõisa kalmistu	Ruhingu küla, Antsu-Liisi	ajaloomälestis
Maja, kus 1897. a. asutati Restu Piimaselts	Visela küla, Meierei	ajaloomälestis
II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Kirikuküla, Kirikumõisa	ajaloomälestis
Urvaste kalmistu	Kirikuküla, Kirikumõisa	ajaloomälestis
II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Litsmetsa küla, Antsla metskond 6	ajaloomälestis
II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Tsooru küla, Tsooru park	ajaloomälestis
Tsooru (Lepistu) ministeeriumikooli hoone	Roosiku küla, Lepistu kool	ajaloomälestis
Kraavi kalmistu	Kraavi küla, Kalmistu,	ajaloomälestis
Kraavi kihelkonnakooli hoone	Kraavi küla, Kooli	ajaloomälestis
Kaika kalmistu	Kaika küla, Kaika kirik	ajaloomälestis
Antsla Metsakalmistu	Taberlaane küla, Antsla metsakalmistu	ajaloomälestis
II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Taberlaane küla, Antsla metsakalmistu	ajaloomälestis